

Perspektiv på långtidsarbetslösheten 2022

En deskriptiv analys

Innehåll

1	Inledning	4
2	Strukturomvandlingar och ekonomiska chocker ökar risken för en högre strukturarbetslöshet	5
2.1	Den historiskt höga långtidsarbetslösheten har backat.....	5
2.1.1	Flera samverkande faktorer bakom den positiva utvecklingen	7
3	Avslutande kommentarer	11
4	Tabell- och diagrambilaga	12

1 Inledning

Arbetsförmedlingen har i flera tidigare rapporter beskrivit och analyserat långtidsarbetslösheten.¹ En generell slutsats är att personer med kort utbildning och flyktinginvandrare är överrepresenterade bland de långtidsarbetslösa.

Arbetsförmedlingen har i tidigare rapporter även beskrivit hur jobbchanserna för arbetslösa varierar mellan olika grupper och kohorter av arbetssökande. I en nyligen publicerad rapport visar det sig att jobbchansen för de arbetslösa sammantaget minskat sedan 2010.² Denna minskning kan i hög grad kopplas till en sammansättningsförändring bland de arbetslösa. Under den studerade perioden har andelen flyktinginvandrare bland de arbetslösa ökat, likaså har andelen arbetslösa med kort utbildning ökat. Flyktinginvandrare och personer med kort utbildning har i allmänhet väsentligt lägre jobbchanser än övriga arbetssökande, vilket återspeglas i att dessa grupper är överrepresenterade bland de långtidsarbetslösa.

Arbetsförmedlingen har i tidigare rapporter också visat att långtidsarbetslösa som har minst en gymnasieutbildning i väsentligt högre utsträckning än de långtidsarbetslösa som har en kortare utbildning lämnar för arbete. Dessutom har det framkommit att oavsett utbildning är tidigare långtidsarbetslösa överrepresenterade i yrken med inga eller låga krav på formell utbildning.³

I denna korta PM ges en översikt av arbetslöshetens och långtidsarbetslöshetens utveckling från 2006 till och mars 2022. Vidare belyser vi hur sammansättningen av arbetslösa förändras då tiden utan arbete ökar. I rapporten gör vi också en deskriptiv analys av utflödet till arbeten med eller utan stöd för olika kohorter av arbetslösa under perioden 2020–2022.

---

¹ Se t.ex. Arbetsförmedlingen 2017, *Perspektiv på långtidsarbetslösheten*, URA 2017:1, dnr Af-2017/0003 1291 eller Arbetsförmedlingen 2021, *Långtidsarbetslöshetens utveckling i pandemins spår – rekordhög långtidsarbetslöshet riskerar bita sig fast*, Arbetsförmedlingen analys 2021:6, dnr Af-2021/0006 4010

² Arbetsförmedlingen 2022, *Jobbchansen 2010–2021 – chansen att få ett arbete för olika grupper av arbetslösa inskrivna vid Arbetsförmedlingen*, Arbetsförmedlingen analys 2022:6, dnr Af-2021/0077 2426

³ Arbetsförmedlingen 2021, *Vilka yrken bryter långtidsarbetslöshet*, Arbetsförmedlingen analys 2021:21, dnr Af-2021/0088 7918

2 Strukturuomvandlingar och ekonomiska chocker ökar risken för en högre strukturarbetslöshet

En tillbakablick visar att åren efter millennieskiftet föll arbetslösheten stadigt till som lägst strax under 5 procent under 2008. Därefter ökade arbetslösheten påtagligt i samband med den globala finanskrisen och nådde sin kulmen i slutet av 2009 varpå den började minska igen under 2010.

Som framgår av figur 1 nedan följer förändringar av långtidsarbetslösheten samma mönster som arbetslösheten totalt, men definitionsmässigt med eftersläpning. Finanskrisen 2008/2009 innebär en tydlig ökning av strukturarbetslösheten i Sverige. Mellan 2008 och 2010 ökade antalet långtidsarbetslösa med över 100 procent, från 57 000 till 132 000 personer. Finanskrisen sammanföll ungefärligen även med policyförändringar som innebar ett ökat arbetskraftsutbud bland personer som tidigare stod utanför arbetskraften.⁴ Dessutom infördes etableringsuppdraget i Arbetsförmedlingens verksamhet under 2011, vilket innebar att stora grupper av nya arbetssökande med förhållandevis låga jobbchanser tillfördes arbetskraften.

Under större delen av 2010-talet var såväl arbetslösheten som långtidsarbetslösheten relativt statisk. Utvecklingen såg dock väsentligen olika ut för olika grupper av arbetssökande. Allt sedan mitten på 2010-talet har inrikes födda med utbildning mött en väldigt stark arbetsmarknad. Arbetslösheten i denna grupp har varit (och är alltjämt) väldigt låg. Flyktinginvandrare har samtidigt mött en betydligt kärvare arbetsmarknad. Detta trots en god konjunkturutveckling under perioden. Arbetslösheten och långtidsarbetslösheten hölls (och hålls fortfarande) i hög grad uppe av de stora flykting som kom till Sverige under 2010-talet.

2.1 Den historiskt höga långtidsarbetslösheten har backat

Under andra halvåret 2019 började aktiviteten i svensk ekonomi åter bromsa in varpå långtidsarbetslösheten började öka – detta oväntat tidigt jämfört med tidigare konjunkturavmattningar. En del av förklaringen bakom den utvecklingen var att en större andel av de inskrivna arbetslösa tillhörde grupper med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden under 2019 jämfört med tidigare konjunkturavmattningar. I februari 2020, innan Covid-19 blev klassat som en pandemi, uppgick antalet långtidsarbetslösa till 154 000 personer.

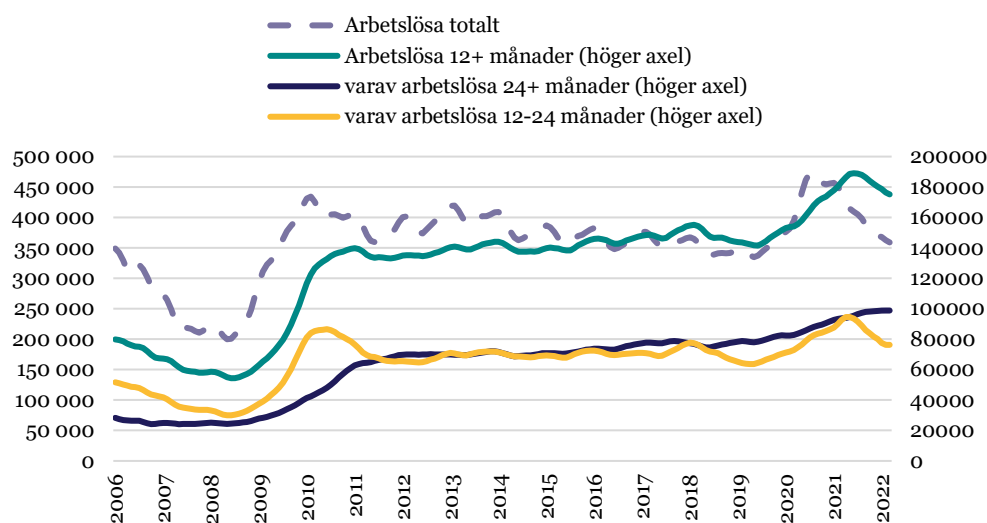
I samband med att Covid-19 blev klassat som en pandemi och att restriktioner i samhället infördes steg arbetslösheten i en historiskt snabb takt. Med viss eftersläpning ökade även långtidsarbetslösheten, till som högst 190 000 personer i maj 2021 vilket är ett historiskt högt antal. I takt med att restriktioner lättat har ekonomin och arbetsmarknaden återhämtat och såväl arbetslösheten totalt som långtidsarbetslösheten har gradvis minskat. I slutet på mars 2022 uppgick antalet

⁴ De viktigaste är rehabiliteringskedjan som innebar att man prövades mot arbetsmarknaden under sjukskrivningen och övergick till arbetslöshetsförsäkringen och därmed arbetsförmedlingen efter 2,5 års sjukskrivning, införandet av en bortre gräns för sjukpenning samt ändrade regler för sjukersättning.

arbetslösa till knappt 355 000 och antalet långtidsarbetslösa till omkring 174 000 personer.

Trots att långtidsarbetslösheten har minskat från de tidigare rekordhöga nivåerna är risken fortfarande stor att vi kommer nå en ny högre ”jämvikt” för antalet långtidsarbetslösa. Detta gäller särskilt dem som varit arbetslösa utan arbete i två år eller mer. Erfarenheter från tidigare allvarliga ekonomiska chocker indikerar att den högre arbetslöshetsnivån som vi nu observerar bland dem som varit utan arbete i 24 månader eller mer riskerar att permanentas.

Figur 1: Antal inskrivna arbetslösa (16–64 år) samt antal inskrivna arbetslösa utan arbete 12–24 månader eller 24 månader eller mer

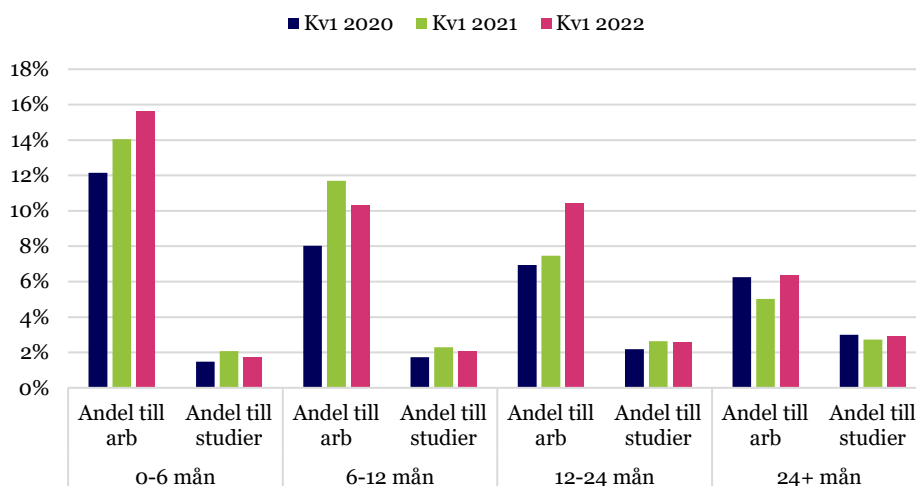
I slutet på mars uppgick antalet personer som varit utan arbete i minst 24 månader till omkring 99 000 personer, det är 5 600 fler än för ett år sedan och 17 000 fler än innan coronapandemins utbrott. Sedan juli 2021 har de som varit utan arbete i över 24 månader utgjort över hälften av alla långtidsarbetslösa. I mars 2022 uppgick andelen till 57 procent.

Som framgår av ovan och som illustreras i figur 1 beror den minskning av långtidsarbetslösheten som skett sedan halvårsskiftet 2021 främst på att de långtidsarbetslösa med kortast tider utan arbete (12–24 månader) har minskat. Bland de långtidsarbetslösa som varit utan arbete i mer än två har utvecklingen inte varit lika gynnsam, även om ökningstakten av antalet arbetslösa i denna grupp har minskat under de senaste månaderna.

Att långtidsarbetslösheten har minskat förklaras både av att utflödet till arbete var högt under slutet på 2021 och även under första kvartalet 2022, samt av att inflödet av nya arbetslösa minskade successivt under fjolåret. Antalet nyinskrivna arbetslösa var i genomsnitt 10 000 färre per månad 2021 jämfört med 2020. Den utvecklingen har fortsatt under inledningen på 2022.

Figur 2 nedan visar andelen inskrivna arbetslösa som övergått till arbete eller studier under kvartal 1 per år 2020–2022. Som framgår av figuren minskar chansen att lämna arbetslöshet för arbete med tid i arbetslöshet. Den generella trenden är att utflödet är betydligt högre i början av arbetslöshetens inledande skede för att sedan minska. Andelen som går till arbete bland de mer nyblivna arbetslösa (0–6 månader utan arbete) är ungefär 1,5 gånger högre än bland dem som varit arbetslösa i 6–12 månader och mer än två gånger högre än bland dem som varit arbetslösa i 24 månader eller mer.

Figur 2: Andel övergångar till arbete eller studier, efter tid utan arbete

Att utflödet minskar över tid kan ha många olika förklaringar, men förändringar i sammansättningen av de arbetslösa en viktig faktor (se figur i bilagan). De individer som står närmast arbetsmarknaden lämnar arbetslöshet relativt snart efter inskrivningen, vilket innebär att andelen av de inskrivna med en relativt svag position på arbetsmarknaden ökar med tiden. Bland dem arbetslösa med längst tid utan arbete tillhör närmare 90 procent grupper som har en svag ställning på arbetsmarknaden, oavsett konjunkturläge.⁵ Bland dem med kortast arbetslöshetstider pendlar motsvarande andel mellan 35 och 45 procent, beroende på konjunkturläge.⁶

Dessutom försvårar arbetslöshetstiden i sig för de arbets sökande att få ett arbete – exempelvis genom att arbetsrelaterade kunskaper (humankapital) avtar med arbetslöshetstiden och/eller genom att långa tider av arbetslöshet ofta kan uppfattas som negativt av potentiella arbetsgivare (signaleffekt).

2.1.1 Flera samverkande faktorer bakom den positiva utvecklingen

Som framgår av figur 2 ovan har övergångarna till arbete dock ökat för de flesta grupper av inskrivna arbetslösa under 2022 jämfört med tidigare år. Det är ett kvitto

⁵ Personer som saknar gymnasieutbildning, personer som är födda utanför Europa, personer som har en funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga samt arbetslösa 55 år eller äldre.

⁶ Vid starkare konjunkturlägen är andelen med svag position på arbetsmarknaden i allmänhet högre bland dem med kortare arbetslöshetstider och vice versa.

på att ekonomin och arbetsmarknaden fortsatte att återhämta sig i god takt under första kvartalet 2022. De kortvariga restriktionerna, som med anledning av pandemin infördes vid inledningen av 2022, tycks inte ha påverkat återhämtningen på ett signifikant sätt.

Intressant nog ser vi de största (i termer av procentenheter) positiva förändringarna bland de som blev arbetslösa vid inledningen av coronapandemin. Under kvartal 1 2021 skedde den största positiva förändringen bland dem som varit arbetslösa i 6–12 månader. Ett år senare, vid kvartal 1 2022, ser vi i stället den största förbättringen bland dem som varit inskrivna arbetslösa utan arbete i 12–24 månader. Bland dem som blev arbetslösa under pandemin var det många som hade en gångbar utbildning och efterfrågad erfarenhet, vilket underlättat deras återinträde på arbetsmarknaden. Samtidigt har många i gruppen också tagit del av matchningstjänster, något som potentiellt också påverkat resultaten i positiv riktning.

Bland dem som varit utan arbete i 24 månader eller mer är förändringarna i övergångar till arbete mindre. Ju längre tid en person går utan arbete, desto mer okänslig blir personen för svängningar i konjunkturen. Annorlunda uttryckt kan vi säga att behovet av stöd för att hitta ett nytt arbete, kanske främst genom subventionerade anställningar, ökar med tiden i arbetslöshet.

Subventionerade anställningar utgör en väsentlig del övergångarna till arbete bland de långtidsarbetslösa

Figur 3 visar hur fördelningen av övergångar till arbete med och utan stöd varierar med tid i arbetslöshet. Föga förvånande är det endast en mycket liten andel av de med kortast arbetslöshetstider som övergår till arbete med stöd. Det är de facto få av de nyblivna arbetslösa som kvalificerar sig för ett arbete med stöd. Bland de arbetslösa med kortare arbetslöshetstider är det främst personer inom etableringsprogrammet eller personer som har en funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga som övergår till ett arbete med stöd.

Bland dem med längst tid i arbetslöshet som övergick till arbete under kvartal 1 2022 fick 45 procent ett arbete med stöd. Andelen som övergår till arbete med stöd har minskat för alla kohorter av arbetslösa under de senaste två åren, men mest påtagligt för dem med längst arbetslöshetstider.

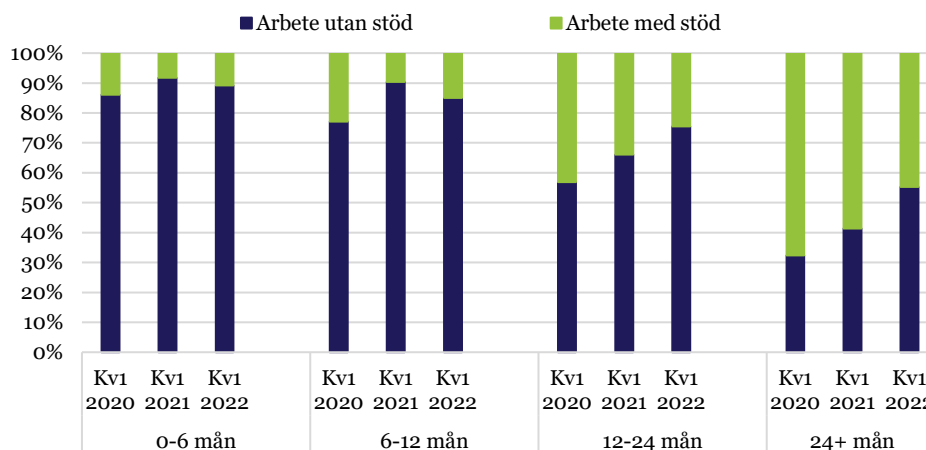
Minskningen förklaras till största del av en högre övergång till arbete utan stöd, men sannolikt också till viss del av att extratjänster inte längre finns att tillgå som en insats. Extratjänst var en insats som riktade sig till dem som stod allra längst ifrån arbetsmarknaden och som inte på annat sätt kunde hitta ett arbete. Trots den goda konjunkturen och ökningen av nystartsjobb är det, förutsatt att extratjänster har använts så som syftet var, troligt att flera av dem som tidigare var aktuella för extratjänst nu kvarstår utan arbete.⁷

---

⁷ Extratjänster var en subventionerad anställning som hade en subventionsgrad på 100 procent. Extratjänster återfanns främst inom offentliga och icke vinstdrivande verksamheter. Arbetsuppgifter kopplade till extratjänster skulle inte konkurrera med ordinarie verksamhet.

Figur 3: Andel som övergår till arbete med eller utan stöd, efter tid utan arbete

Att övergångarna till arbete sammantaget har ökat för de långtidsarbetslösa under 2022 jämfört med 2020 och 2021 bör i hög grad kunna tillskrivas den starka efterfrågan på arbetskraft. Det är också möjligt att den ökade användningen av matchningstjänster, även bland med längre tider utan arbete, påverkat i positiv riktning.

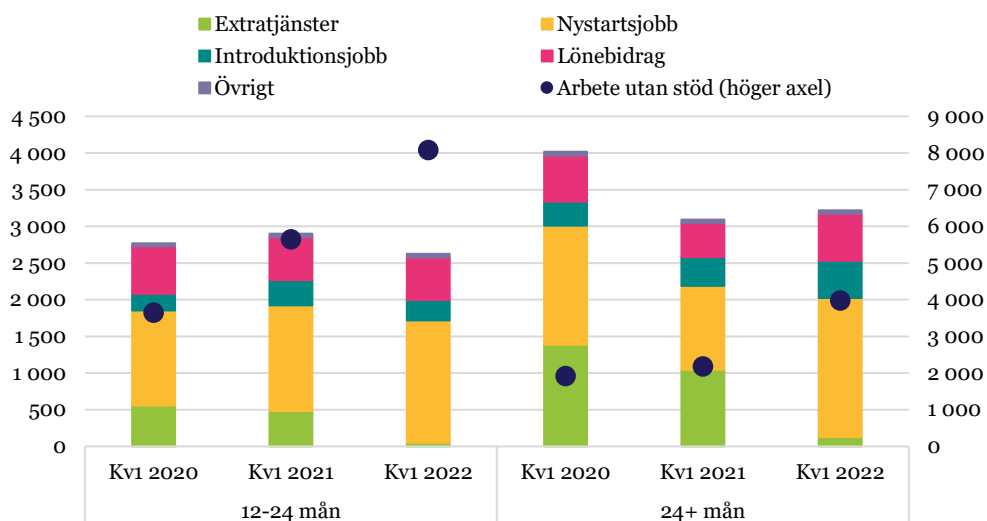
Figur 4 nedan illustrerar hur många långtidsarbetslösa som övergått till olika typer av subventionerade samt osubventionerade arbeten under de senaste tre åren (kvartal 1 respektive år). Nystartsjobb utgör den största delen av övergångar till subventionerade arbeten såväl för långtidsarbetslösa som varit utan arbete i upp till två år som för dem som varit utan arbete i två år eller mer. Under 2020 och 2021 utgjorde nystartsjobb mellan 47 och 50 procent av alla övergångar till subventionerade arbeten för dem som varit utan arbete mellan 12 och 24 månader. Extratjänster utgjorde samtidigt mellan 17 och 20 procent. Bland dem som varit utan arbete i mer än två utgjorde nystartsjobb mellan 37 och 40 procent medan extratjänster utgjorde ca 34–35 procent. Extratjänster framträder alltså som en viktig insats för att dem med längst tider utan arbete ska övergå till arbete.

Ökningen av övergång till arbete utan stöd mellan 2021 och 2022 överstiger mer än väl förändringen av övergång till subventionerade arbeten. För dem med en tid utan arbete mellan 12–24 månader var antalet övergångar till osubventionerade arbete var 43 procent högre första kvartalet 2022 jämfört med föregående år. Under samma period minskade antalet övergångar till arbete med stöd med drygt 9 procent. För dem som varit utan arbete i 24 månader eller mer ökade övergångarna till arbete utan stöd under samma period med 82 procent och till arbete med stöd med 4 procent.

Som framgår av ovan har den goda konjunkturen under inledningen på 2022 gett en ovanligt bra draghjälp även för de arbetslösa med längst arbetslöshetstider. Det är också möjligt att Arbetsförmedlingens styrning och tydliga prioritering av

långtidsarbetslösa haft effekt. En hypotes är att genom att fler långtidsarbetslösa kunnat ta del av matchningstjänster har fler i gruppen kunnat matchas mot och övergå till reguljära arbeten.

Figur 4: Antal arbetslösa till arbete med eller utan stöd, efter insats och tid utan arbete

3 Avslutande kommentarer

I denna PM har vi gjort en översikt av arbetslöshetens och långtidsarbetslöshetens utveckling från 2006 till mars 2022. Vi har också gjort en deskriptiv analys av utflödet till arbete och studier för olika kohorter av arbetslösa.

Arbetslösheten föll till lägst strax under 5 procent under 2008 varpå den steg påtagligt i samband med den globala finanskrisen och nådde sin kulmen i slutet av 2009. Under 2010 föll arbetslösheten åter och var sedan relativt statisk under större delen av 2010-talet, i varje fall på en aggregerad nivå. Under andra halvåret 2019 började aktiviteten i svensk ekonomi åter bromsa in varpå långtidsarbetslösheten började öka.

I samband med att Covid-19 blev klassat som en pandemi och att restriktioner i samhället infördes steg arbetslösheten i en historiskt snabb takt. Med viss eftersläpning ökade även långtidsarbetslösheten, till som högst 190 000 personer i maj 2021. I takt med att restriktionerna lättades och ekonomin återhämtade började arbetslösheten och långtidsarbetslösheten att falla tillbaka.

Bland de långtidsarbetslösa kan minskningen främst kopplas till att dem med något kortare tider utan arbete (12–24 månader) har blivit färre. Det i sin tur beror på att övergångarna till arbete har ökat bland den kohorten av arbetslösa samt av att färre individer uppnår en tid utan arbete på 12 månader.

Det sistnämnda kommer sig framför allt av att antalet nyinskrivna arbetslösa minskade under 2021. Parallellt har dock antalet personer med längre tider utan arbete (24 eller mer månader) fortsatt att öka. De som varit utan arbete i 24 månader eller mer utgör nu, i mars 2022, mer än hälften av alla långtidsarbetslösa.

Den deskriptiva analysen visar tydligt det väl kända faktumet att övergångarna till arbete minskar med tid i arbetslöshet. Analysen pekar också på att de individer som varit utan arbete i 24 månader eller mer är tenderar att vara mindre känsliga för konjunktursvängningar jämfört med dem som har en kortare tid utan arbete.

Under första kvartalet 2022 har dock antalet som övergår till arbete utan stöd förbättrats markant även för dem som varit utan arbete 24 månader eller mer. Det goda konjunkturläget tycks således haft en stark effekt på övergångarna till arbete (utan stöd) även för dem med längst arbetslöshetstider. I kombination med att fler tagit del av nystartsjobb har detta bidragit till högre övergångar till arbete – och därmed även kompenserat för bortfallet av extratjänster. I sammanhanget är det värt att påpeka att Arbetsförmedlingen haft en tydlig styrning och prioritering av arbetet med långtidsarbetslösa, något vi bedömer har bidragit till att övergångarna till arbete stigit så påtagligt för dem med längst arbetslöshetstider.

Avslutningsvis kan vi dock konstatera att resultaten i denna korta PM belyser det som tidigare forskning har visat – nämligen att subventionerade anställningar är en viktig komponent för att fler personer som står långt ifrån ska närma sig arbetsmarknaden.

4 Tabell- och diagrambilaga

Tabell A: Sammansättning av samtliga inskrivna arbetslösa på arbetsförmedlingen, kvartal 1 2020 - 2022

	2020	2021	2022
24 år eller yngre	13%	13%	12%
25–54 år	70%	69%	69%
55–64 år	17%	18%	19%
Utrikes född	56%	54%	57%
Saknar gymnasieutbildning	35%	33%	35%
Funktionsnedsättning	16%	14%	15%
Antal	381 546	451 617	362 609

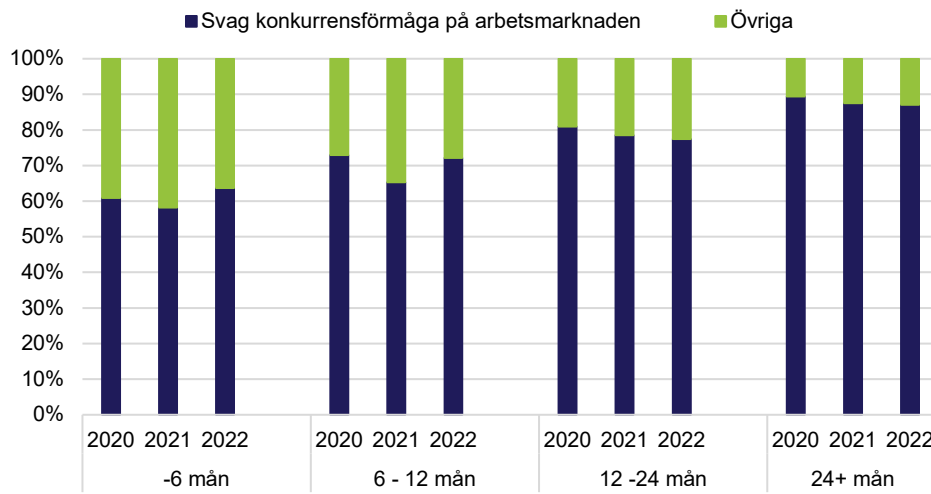
Tabell B: Sammansättning av inskrivna arbetslösa på arbetsförmedlingen som varit utan arbete i 12–24 månader, kvartal 1 2020 – 2022

	2020	2021	2022
24 år eller yngre	9%	9%	10%
25–54 år	73%	71%	72%
55–64 år	18%	19%	18%
Utrikes född	63%	60%	61%
Saknar gymnasieutbildning	39%	37%	36%
Funktionsnedsättning	19%	17%	15%
Antal	71 266	87 575	77 640

Tabell C: Sammansättning av inskrivna arbetslösa på arbetsförmedlingen som varit utan arbete i 24 månader eller längre, kvartal 1 2020 - 2022

	2020	2021	2022
24 år eller yngre	4%	4%	3%
25–54 år	70%	69%	67%
55–64 år	26%	28%	30%
Utrikes född	68%	65%	64%
Saknar gymnasieutbildning	43%	41%	41%
Funktionsnedsättning	28%	28%	27%
Antal	82 400	92 695	98 814

Figur A: Sammansättning av inskrivna arbetslösa efter tid i arbetslöshet, andel med svag konkurrens på arbetsmarknaden* och övriga

* Till grupper med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden räknas utomeuropeiskt födda, personer med funktionsnedsättning som innebär en nedsatt arbetsförmåga, personer som saknar gymnasieutbildning samt personer 55 år och äldre.